

לימוד בית מדרש
יום ירושלים
תשס"ח

א. עקרון השמיטה: אודות שנת שמיטה כתוב בתורה:

ויקרא כ"ג: ו
והייתה שבת הארץ לכם לאכלה: לך, ולעבדך, ולאמתך, ולשכירך, ולתושבך הגרים"
".עמך

בפירושו לתורה רש"י כותב על פסוק זה:
"שלא תנהוג בהם כבעל הבית;
אלא הכל יהיו שוים בה - אתה ושכירך ותושבך!"

- על פי פסוק זה, למי שייך תבואת השדה בשנת השמיטה?
- איזה מידה התורה מנסה ללמד את בעל השדה דרך מצוה זו? כיצד?
- בעל השדה מפנים מידה זו?
- לדעתכם, איזה קשיים יכולים להתעורר עבור בעל השדה בשנה זו?
- כיצד הייתה נראית עיר שהיא בנויה על עקרונות שנת השמיטה?

ב. ייחוד ירושלים

תהילים פרק קכב

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, לְדָוִד:

שְׁמַחְתִּי, בְּאִמְרֵים לִי בֵּית ה' נִלְךְ.

ב עֲמָדוֹת, הָיוּ רַגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֶיךָ, יְרוּשָׁלַם.

ג יְרוּשָׁלַם הַבְנוּיָה כְּעִיר, שְׁחִבְרָה-לָהּ יַחֲדוּ.

ד שָׁשִׁים עָלוּ שְׁבָטִים, שְׁבָטֵי-יְהוָה, עֲדוֹת יִשְׂרָאֵל, לַהֲדוֹת לְשֵׁם ה'.

ה כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפַּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד.

ו שְׁאַלּוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם; יִשְׁלִי, אֶהְבִּיךָ.

ז יְהִי-שְׁלוֹם בְּחִילְךָ; שְׁלֹחַ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ.

ח לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְרָה-נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

ט לְמַעַן בֵּית-ה' אֶ-לֵקִינוּ אֲבַקֶּשָׁה טוֹב לָךְ.

- במזמור זה, איפה האדם נמצא?
- איזה דברים הוא רואה מסביבו במקום זה?
- מהו עיקר התפילה שלו עבור מקום זה, בפסוקים ז-ט?

המשך ... אודות פסוק ג' במזמור חכמינו שאלו:

תלמוד ירושלמי מסכת חגיגה פרק ג הלכה ה

: אמר רבי יהושע בן לוי

מה פירוש הפסוק: "ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה
?" "יחדיו

עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים

- איזה ביטוי לא היה ברור לבעל המדרש הזה?
- כיצד הוא פירש אותו?
- כיצד עיר יכולה לגרום לכל תושביה להיות חברים?

החכמים המשיכו את הקו הזה. כפי שידוע כל ארץ ישראל התחלקה בין השבטים. כל שבט קיבל מקום מיוחד משלו. חוץ מירושלים. העיר ירושלים לא התחלקה בין השבטים. וכך מספרת התלמוד:

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כ"ו עמוד א
חכם אחד סבר: לא נתחלקה ירושלים לשבטים... וכבר לימדו
... שאין משכירים בתים בירושלים מפני שאין שלהן
רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: אפילו לא מטות

- על פי המקור הזה האם בן אדם מחזיק רכוש פרטי בירושלים? מדוע?
- לדעתכם, מדוע דווקא ירושלים לא התחלקה לשבטים?
- האם לדעתכם מצב כזה יצור מצב חיובי או שלילי? הסבירו!
- איזה מידה או תכונה אנו יכולים ללמוד מכך שיירושלים לא התחלקה בין העם?